

El Teatre

Una suggerència interessant

El nostre benvolgut confrare "Reus" ha inserit, un dia d'aquest mes, un substanciós article signat per J. M. P., proposant la creació en la nostra ciutat d'una entitat semblant a l'Associació de Concerts, amb la missió d'impedir la total extinció de les representacions teatrals a què sembla que ens encamina l'actual decadència.

Seria una cosa lamentable que una idea tan encertada caigués en el buit. Certament que va una gran distància entre una iniciativa i l'acció necessària per a plasmar-la en la realitat. Les iniciatives s'anticipen sempre a l'acció. Sovint, per manca de l'acció complementària, resten en l'oblit iniciatives que haurien pogut tenir una transcendència immensa. Aquest resultat es comprèn, però, quan la realització d'una idea precisa d'un esforç sostingut, difícil i dur. Ens sembla que la idea exposada per J. M. P. no està en aquest cas. Hem tingut ocasió de parlar-ne amb alguns amics, i podem afirmar que la idea ha obtingut una ressonància viva i d'unànime simpatia. La realització no fóra costosa, sobretot si es té en compte que les adhesions, molt nombroses, s'obtidrien gairebé sense esforç. No es aventurat de predir, donat l'ambient favorable, que quan s'intenti la realització d'aquesta idea l'èxit serà més rotund que el de l'Associació de Concerts. No manca més, doncs, que s'emprengui aquella acció necessària per tal de convertir en realitat una suggerència tan interessant.

En realitat, una Associació d'amics del Teatre podria actuar sobre un programa vastíssim. Ja seria molt, es clar, obtenir aquell resultat elemental de mantenir certa periodicitat en les representacions teatrals. Però això no constitueix un programa. És més interessant el control que podria exercir sobre la qualitat d'aquestes representacions. En aquests darrers temps, per influències complexes de viure de l'època, per la importància de defensar-se contra concurrències vigoroses, per enviliment progressiu dels propis elements, el teatre ha davallat tan de nivell, que si no hi hagués l'esperança d'una reacció salvadora, no caldria doldre'ns massa de la seva radical supressió. Parlem, es clar, en termes generals de les tendències actuals del Teatre, puix que reconeixem el mèrit, per la seva singularitat més estimable, de valioses excepcions. Un control sever respecte la vàlua artística de les obres i dels intèrprets neutralitzaria la creixent desmoralització del nostre teatre.

Quan les produccions actuals, modernes, no fossin aptes per a satisfer la creixent educació del públic, prou que hi ha per triar en les velles produccions. Jove com és el nostre teatre, compta amb prou obres d'un valor tan fresc, que mai no es marcirà. Els mateixos drames de Frederic Soler, tot i llur total desplaçament de la nostra vida actual, són documents prou vius per a guanyar encara la nostra emoció. I, si més no, els dona una valor altíssima el poder-los considerar com el fonament solidíssim del teatre autòcton.

Hi ha, també, els sainets d'Emili Vilanova. Tenen tothora una gràcia fresca i

inexhaurible, com si estessin amarats del sediment dolç i humaníssim que es troba al fons del nostre caràcter social.

Tenim el teatre de Guimerà, amb la seva abrivada romàntica, on els sentiments són exaltats fins a sublimar-los. No és, es clar, el teatre que s'adapti fàcilment a les inquietuds i als problemes de la nostra època, tan dominada pels factors econòmics i per les pugnes socials, que ofega l'eclosió dels sentiments; però és un teatre d'una força enorme, que té una embranzida prou vigorosa per a fer-nos sentir el que hi ha d'extern en els sentiments de l'home, sempre assequible als alts postulats de l'Amor, la Justícia, la Bellesa, la Bondat.

Prou que hi ha per triar, també, en el teatre de l'Ignasi Iglésies. Es el teatre més nostre, el que està bastit exclusivament amb elements del nostre poble. Tot el tresor de tendresa i pietat que pot contenir el cor dels humils, inunda materialment els drames de l'Iglésies. I podríem dir encara que les seves comèdies signifiquen la síntesi d'aquesta qualitat innata del seny, aquesta virtut o defecte del nostre poble, que uns exalcen i altres blasmen.

Es podria aconseguir, a més a més, fer reviuire a la nostra escena el teatre de Puig i Ferrer. Les obres d'aquest autor són, sens dubte, les que tenen un abast més universal. Es un teatre humaníssim, que tot i estar bastit amb elements de la pròpia terra, es projecta en una perspectiva immensa, que abarca l'amplària de tots els pobles i de totes les races. Els seus personatges expressen els instints primaris de l'home anònim que forma la cèl·lula de les multituds.

Aquest teatre humaníssim, apenes si es representa a Catalunya. Té una bellesa salvatge que no entendreix la multitud, ans de vegades la festeja. Però si s'oferia a les empreses una base econòmica per aquestes representacions triades, desapareixeria l'obstacle únic que ara priva de representar-lo. I s'aconseguiria un altre resultat: el d'afinar la sensibilitat del públic per a saber gaudir de la bellesa autèntica d'aquest i d'altres teatres anàlegs, que ara són considerats com una menja indigesta de tan forta.

Un altre cas d'oblit injust es el que es comet amb el teatre de Pous i Pagès. Ens costaria molt de trobar una comèdia que superés, en maduresa tècnica i en vivacitat, *L'endemà de bodes*. Ens aventurem a afirmar que és una de les millors comèdies catalanes. I no obstant, Pous i Pagès, si no fos una revifalla d'última hora, començaria d'ésser un nom obscur en el nostre teatre.

També aquesta injustícia es podria remeiar. Si una entitat com la que comentem s'organitzés a totes les ciutats importants de Catalunya, tal com s'ha fet amb les musicals, oferiríem de passada un mercat important als nostres autors, que fos a més a més un ajut considerable a llurs mitjans de vida. Fóra un gran estimulant per a mantenir la producció artística en un to d'elemental dignitat, perquè ja no els serviren de res, ans els perjudicarien, les concessions a la banalitat i a la poca solta.

Les estrenes d'en Segarra, Soldevila, Artís, etc., despertarien un desig incontenible d'ésser conegudes, favorable pels autors i pels actors. En fi, reportaria tants avantatges una organització semblant, que ens maravella que passin els dies sense haver-ne posat encara els fonaments, sense haver cercat ja la forma de convertir en realitat tan bella pensada.

A. MARTI BAIGES